

Åben høring om kommunernes økonomi

Folketingets Indenrigsudvalg

d. 28. februar 2024

**Den kommunale udligningsordning:
Tid til gentænkning**

H. C. Østerby (A)
Holstebro Kommune

Jesper Greth (V)
Rebild Kommune

Lars Storgaard (C)
Favrskov Kommune

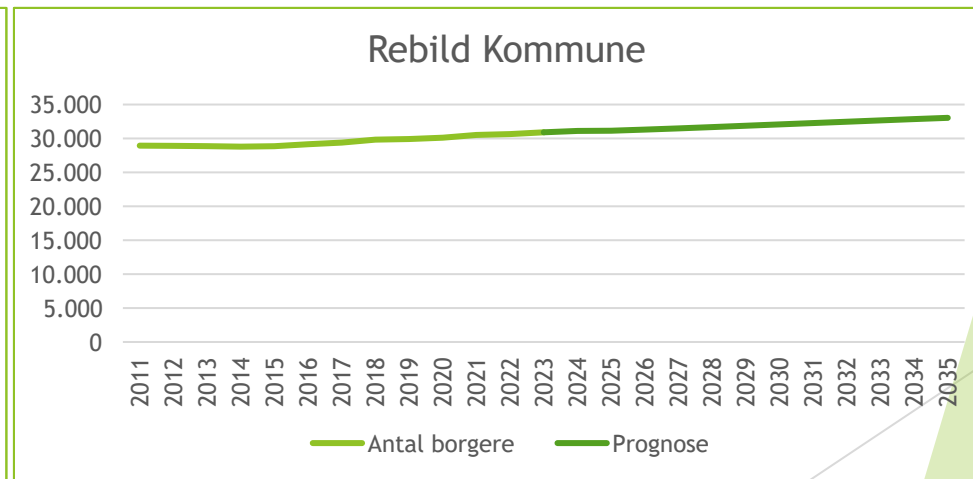
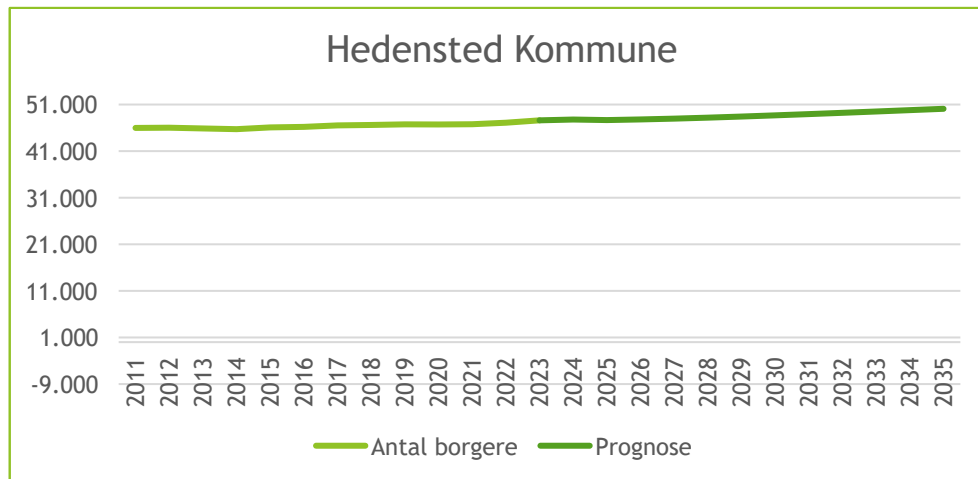
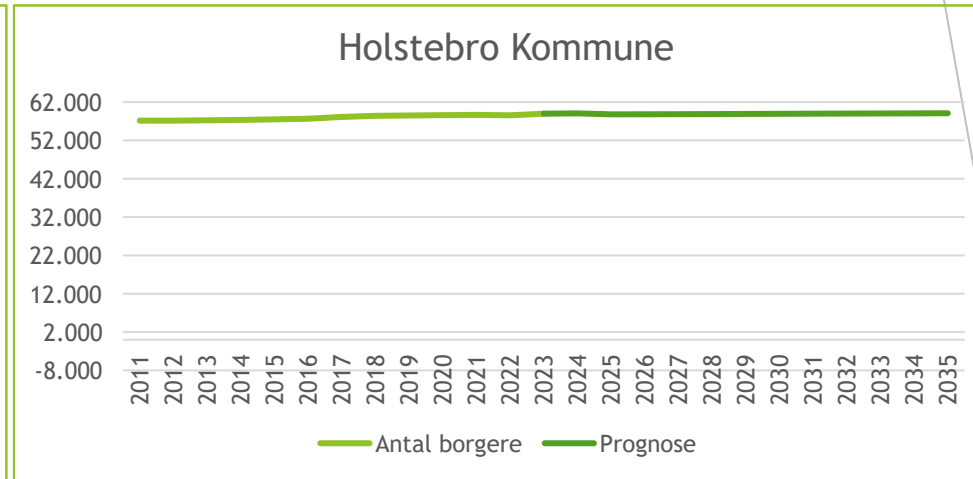
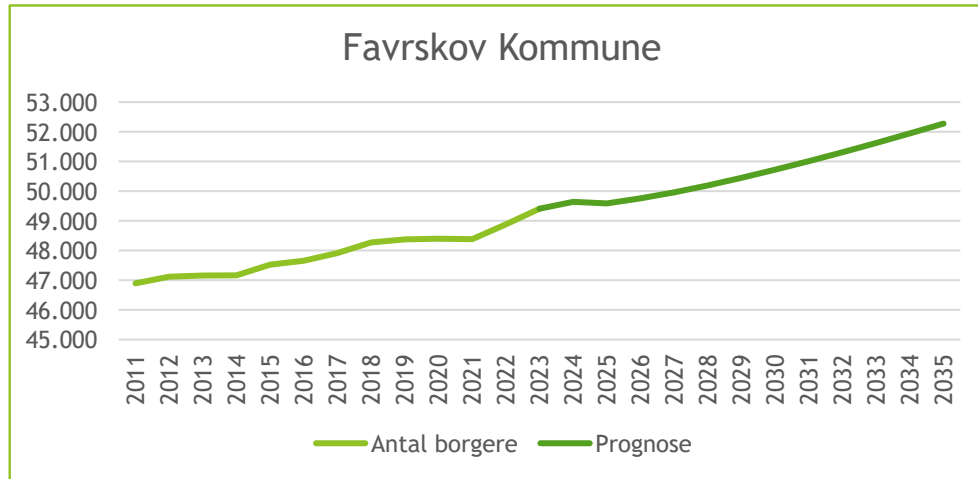
Ole Vind (V)
Hedensted Kommune

Disposition v. Ole Vind, Hedensted Kommune:

- 1. Kort om vores kommuner og egne økonomiske udfordringer**
- 2. Vores analyse: Systemet trænger til gentænkning**
- 3. Vores analyse: Nedslag i mulige systemfejl**
- 4. Opsamling og konklusioner**

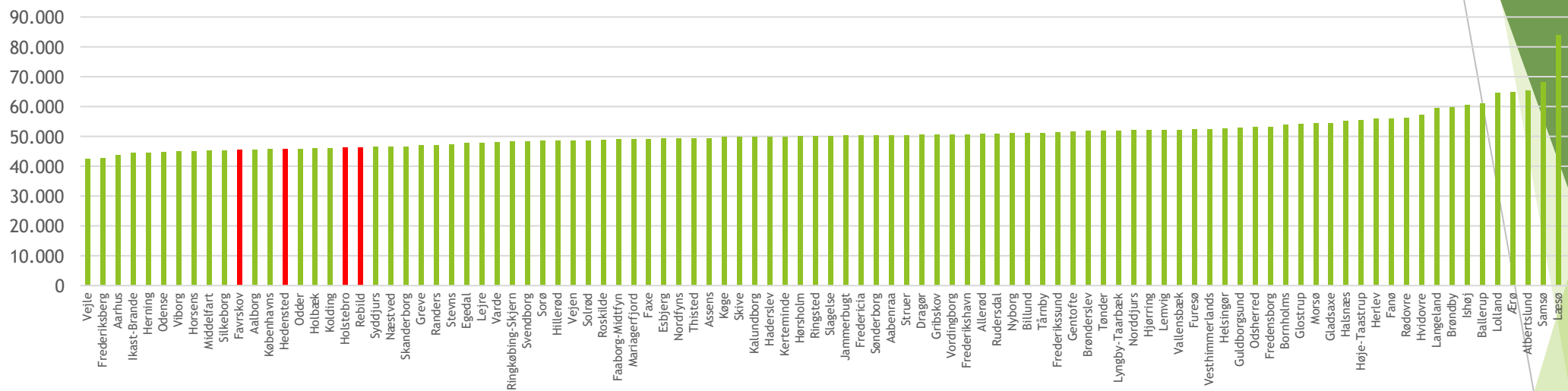
Vi repræsenterer fire kommuner i vækst

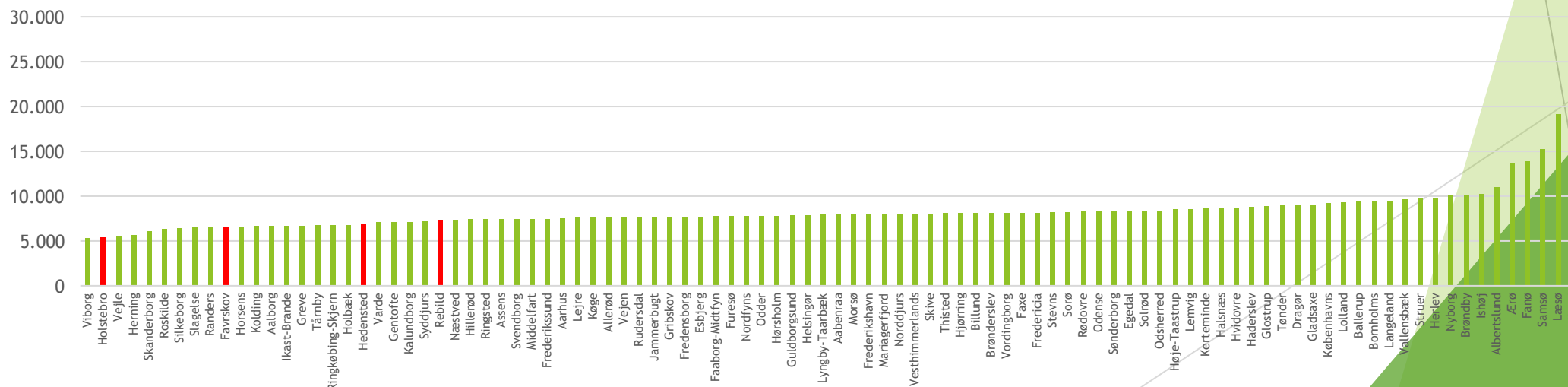
Kilde: Danmarks Statistik

Vi repræsenterer fire veldrevne kommuner

Serviceudgifter pr. indbygger (Kr.) (Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

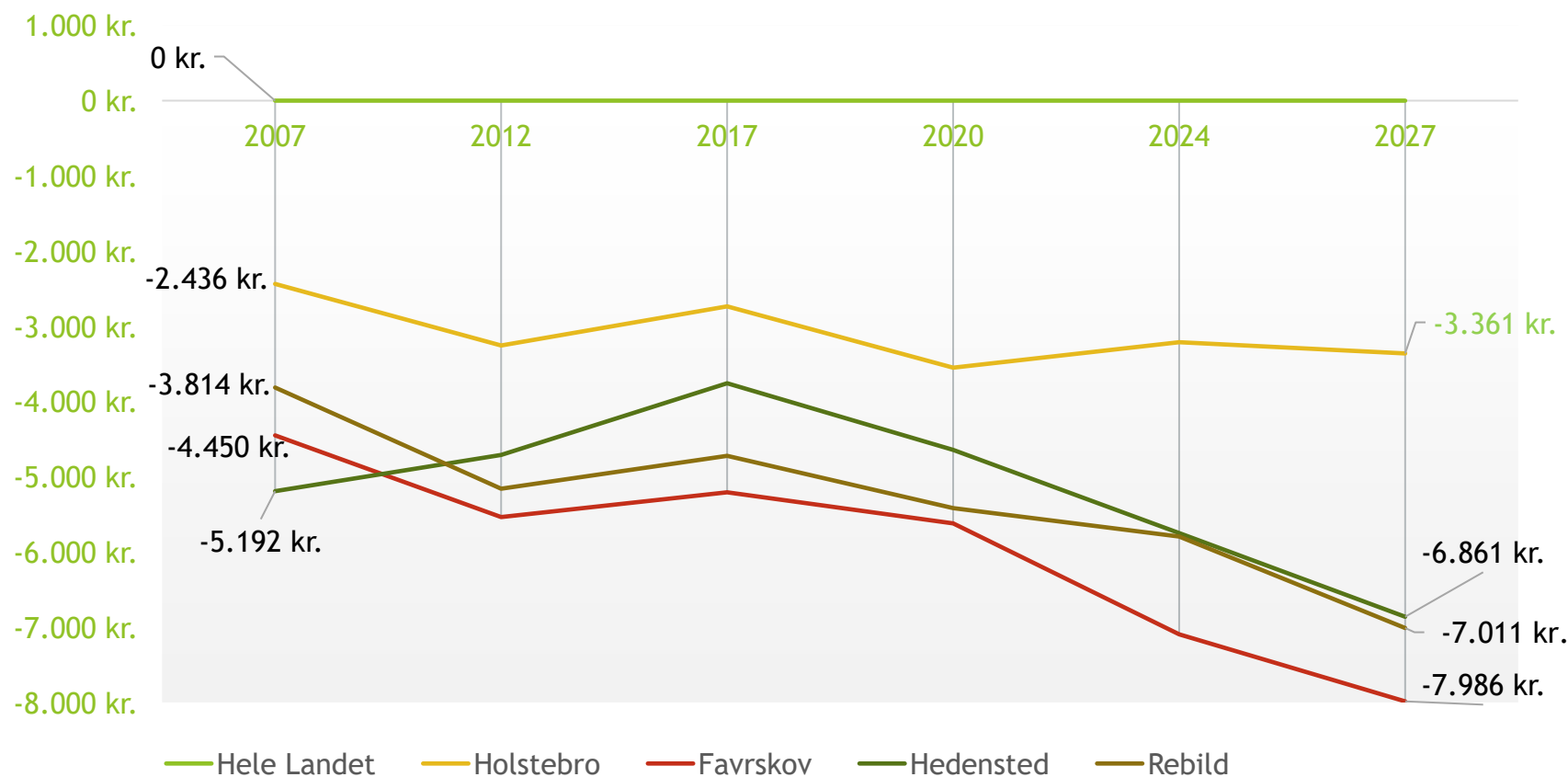
Administrationsudgifter pr. indbygger (Kr.) (Kilde: Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

Vi er veldrevne, vi vækster, men vi bliver fattigere...

- ◆ Vi er ikke eksperterne, men vi undrer os...
- ◆ Vores analyse af det kommunale tilskuds- og udligningssystem viser:
 - ◆ At kriterierne i udligningssystemet i flere tilfælde fremstår tilfældige og forældede (fx beskæftigelse, handicap- og uddannelseskriterierne)
 - ◆ At kriterierne i udligningssystemet har bevæget sig fra objektive kriterier til specifikke kriterier, som rammer eller kompenserer enkelte kommuner
 - ◆ At systemet er præget af lappeløsninger (fx særtilskudspulje til særligt udsatte kommuner)
- ◆ Vores vurdering: Flugter ikke med intentionerne bag udligningssystemet, som handler om at sikre ensartede vilkår for velfærd.

Upræcise kriterier koster: Vores finansieringsgrundlag pr. borger dykker (2007-2027)

Finansieringsgrundlaget er summen af tilskud, udligning og skatteindtægter

Udviklingen fra 2007-2027 viser afvigelsen i finansieringsgrundlaget pr. borger i forhold til landsgennemsnittet

Udviklingen viser, hvordan alle fire kommuner fra 2007 til 2027 får et lavere finansieringsgrundlag pr. indbygger set i forhold til landsgennemsnittet:

Hedensted (-1.669 kr.)
Holstebro (-925 kr.)
Rebild (-3.197 kr.)
Favrskov (-3.536 kr.)

Årsager, eksempel 1: Socioøkonomisk kriterium på overførsler

- ◆ Vi undrer os over flere forhold i bl.a. den socioøkonomiske udgiftsbehovsopgørelse:
 - ◆ Det vigtigste socioøkonomiske kriterie (20-59-årige uden beskæftigelse) til opgørelse af udgifterne til overførselsområdet er forældet.

Det tager afsæt i, hvordan arbejdsmarkedet var for 30 år siden.

- ◆ Kriteriet stopper ved 59 år, selvom tilbagetrækningsalderen i dag er 66,5 år.

Det betyder, at alle borgere over 60 år ikke tæller med i dette kriterie, selvom vi har udgifter til eksempelvis førtidspensionsområdet.

Samtidig tager det ikke højde for, at langt flere borgere er i småjob.

Årsager, eksempel 2:

Socioøkonomisk kriterium på udsatte borgere

Hvis vi som kommune lykkes med at få et menneske med handicap i job koster det os 200.000 kr. om året:

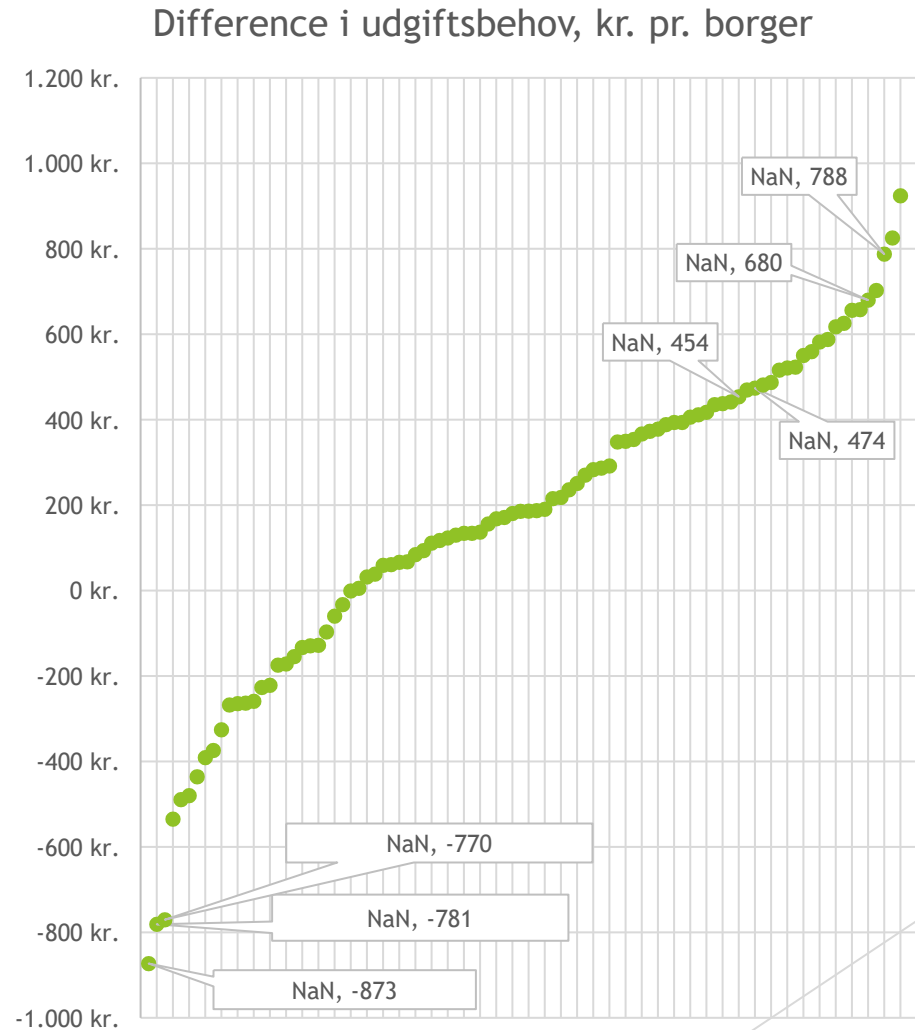
- ◆ Vi skal stadigvæk afholde udgifterne til borgeren (overførsler, serviceudgifter)
- ◆ Vi modtager ikke længere kompensation i udligningssystemet
- ◆ Har det været hensigten?

”(...) alle personer med et handicap, og som ikke er udviklingshæmmede, kun tæller med i kriteriet, hvis de er uden for arbejdsstyrken. Helt præcist gøres det op hvert år i november, og hvis en person er ansat i ordinær eller støttet beskæftigelse i mere end fire timer i november måned, så tæller de ifølge FN-definitionen for statistikken ind i arbejdsstyrken, og dermed ryger de ud af kriteriet.”

Kilde: <https://www.nb-okonomi.dk/2023/08/23/forstaa-paa-fem-minutter-derfor-taber-kommuner- penge-paa-at-faa-handicappede-i-arbejde>

Eksemplerne afspejlet i den konkrete bundlinje - hvad koster det os?

- ◆ Var kriterierne tidssvarende, så ville Hedensted Kommune modtage min. 38 mio. kr. mere om året i udligning.
- ◆ Men når vi hjælper de mest udsatte i arbejde...
- ◆ Så bliver vi straffet af systemet, fordi det er ikke er tidssvarende, men afspejler virkeligheden for 30 år siden.
- ◆ Har det været hensigten?
- ◆ OBS: Her medtages kun effekten af de to eksempler, vi har præsenteret her. Der er flere skævheder.

Kilde: Undersøgelse af ulogiske sammenhænge i udligningssystemet, Dataprocess, 2024

Konklusion: Tid til politisk handling

Vi ser os selv som fire veldrevne kommuner

Alligevel er vores økonomi mere udfordret end gennemsnittet. Det skyldes i høj grad skævheder i udligningssystemet

Systemet er ikke længere tidssvarende og er blevet tilrettet over for mange omgange

Vi mener derfor, at systemet skal laves helt om

Vi bidrager meget gerne til at finde løsninger - uanset hvordan det skal ske

BILAG: Eksterne analyser: "Udgiftspres og faktiske udgifter, Dataproces", "Undersøgelse af ulogiske sammenhænge i udgiftsbehovsopgørelsen, Dataproces" og "Skævheder i det kommunale tilskuds- og udligningssystem, Dataproces"

Tak for jeres tid

Vi fortsætter meget gerne dialogen:

Lars Storgaard
Borgmester i Favrskov Kommune
Mail: borgmester@favrskov.dk
Mobil: 24 24 32 77

Ole Vind
Borgmester i Hedensted
Kommune
Mail: Ole.Vind@Hedensted.dk
Mobil: 40 74 71 79

H.C. Østerby
Borgmester i Holstebro Kommune
Mail: h.c.osterby@holstebro.dk
Mobil: 21 44 01 50

Jesper Greth
Borgmester i Rebild Kommune
Mail: bjegr@rebild.dk
Mobil: 40 62 78 52

H. C. Østerby (A)
Holstebro Kommune

Ole Vind (V)
Hedensted Kommune

Jesper Greth (V)
Rebild Kommune

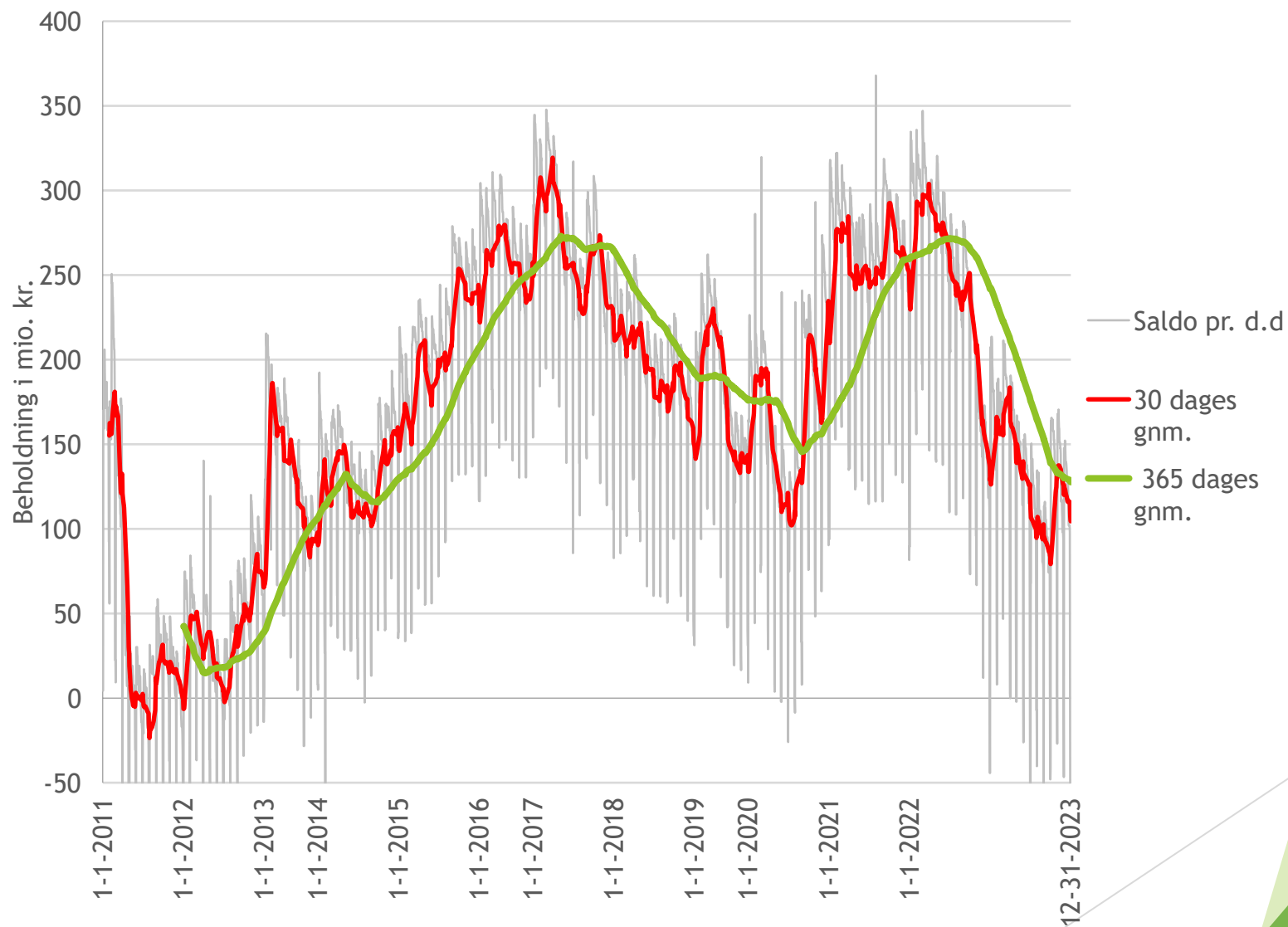

Lars Storgaard (C)
Favrskov Kommune

Svag økonomisk puls trods stor sparsommelighed...

Kassebeholdning 1. januar 2011 - 31. december 2023
Hedensted Kommune

Note: Stigningen i 2020-21 skyldes hjemtagning af "Covid19-lån" på +100 mio. kr.